

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Tractatvs I. De cælorum essentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

LIBER NONVS,

D E

Corpore naturali incorruptibili siue cœlesti.

TRACTATVS PRIMVS.

De Cœlorum essentia.

CAPVT PRIMVM.

An Cœlis sint compositi?

I. ORPVS incorruptibile, atque cœleste in genere sumptum à nobis semotissimum quidem est, in paucisque periculum sui permittit: idcirco non tot de eo, quot de his inferioribus sciri possunt: experientia enim sciens mater est, prolemque sibi similem parturit. Cœterum plura de eo probabiliter disseri, & nonnulla euidenter demonstrari possunt, in quibus astrologorum placitis, quoad eius fieri potest, me libenter addicam, cum cuius in sua arte credendum sit, vt Aristoteles & fecit, & consuluit. Assero ergo primò: probabile est, corpora cœlestia materia, & forma constare, ac substantialiter simplicia non esse: ita ex antiquis Philosophis Pythagoras, Democritus, Empedocles, Plato; & ex Theologis Thomas, Bonaventura, Capreolus, Hierneus, Suarez, Hurtado, alique plerique. Suadetur primò ex illo Sapientia 1. 1. *Omnipotens manus tua, qua creauit orbem terrarum ex materia inuisa.* Vbi nomine orbis terrarum materia constantis intelligi debere non solum terram, verum etiam cælum, totumque mundum corporeum docet August. lib. 1. de Genes. contra Manichæos cap. 5. ibi: *Prima ergo materia facta est confusa, & informis: unde omnia fierent, qua distincta, atque formata sunt: quod credo à Græcis chaos appellari: sic enim & alio loco legimus dictum in laudibus Dei: qui fecisti mundum de materia informi: quod aliqui codices habent de materia inuisa.* Suadetur secundò: quia cum homo cœlis longè perfectior à materia concretionem defecatus non sit, non conspicio, cur ea perfectio cœlis tribuenda sit, qua materiam excludant, & omnis compositionis essentialis expertes sint. Huic assertioni id difficultatem facessit non modicam, an cœlorum materia sit eiusdem speciei cum materia corporum sublunarium, vel potius diuersa. Sed enim supra lib. 2. huius operis tr. 5. cap. 2. & cap. 3. vtramque partem probabilem esse, & problematice defendi posse, multis ostendi: vt non sit opus in præsentia quidquam ibi disputatis adicere.

2. Assero secundò: probabile est, cœlos esse corpora essentialiter simplicia, & quæ materia, & forma minime componantur: ita Auerroës, Aureolus, Durandus, Gabriel, Bassolis, & alij plures. Proba-

tur assertio, quia non repugnat corpus completum essentialiter simplex, vt lib. 3. tr. 2. per totum propugnari: verisimile igitur est, illud de facto existere: quemadmodum enim in ordine spirituum alij incompleti vt animi rationales, alij compleri, vt Angeli à Deo creati sunt: ita similiter in serie corporum alia incompleta, vt materia primæ: alia vero completa actu producta esse credendum: quæ quidem non alia, quàm cœlos posse esse conspicio. Assero tertio: cœli sunt continue compositi: ita omnes Doctores: & patet manifestè: quia tametsi corpori continuo, non composito conuenire possit motus rectus, at non motus circularis: quod enim circulariter, & in orbem mouetur, est in eodem loco adæquato: tantumque loca inadæquata mutat; quatenus nimirum quæuis eius pars est in diuerso loco ab eo, quem occupabat antea: quia tamen cuiuslibet altera in eodem succedit loco, ob id totum ex omnibus coalescens semper est in eodem spatio loci, eundemve locum totalem, siue adæquatum possidet. Porro cœli mouentur circulariter: quomodo ergo non consent partibus continuis inter se realiter distinctis? Atque hæcenus de cœlis mobilibus, & Emphyreo subiectis.

Assero quartò: probabile est, cælum emphyreum neque essentialiter, id est ex materia, & forma, neque integraliter, hoc est ex partibus continuis esse compositum. Hanc conclusionem statuimus supra lib. 3. tr. 1. c. 2. & tr. 2. c. 2. Suadetur autem: quia vt locis proximè indicatis ostensum est, nulla apparet repugnantia in corpore duplicis illius compositionis, nempe essentialis, & integralis experti: non est ergo, cur cælum emphyreum non sit eius conditionis, cum id eius perfectionem maximopere commendat. Rursus: ideo cœli mobiles continue saltem, compositi sunt, quia mouentur, & circum nos irrequieto cursu properant: at cælum emphyreum immobile est, vt fatentur omnes, vtque inde constat, quod sit Beatorum sedes, & habitaculum, cui eius muneri quis non videat conuenire, vt non sit in perpetuo motu, sed potius stabile, & fixum? Denique non obstat in contrarium, quod dicitur Apocalyp. c. 21. *Et fundamenta muri ciuitatis omni lapide pretioso ornata: primum fundamentum iaspis, &c.* Hæc enim, & similia, etsi compositionem continuam, & integram sonent, hæc tamen accipienda esse nisi mystice, de variis scilicet virtutibus, & donis, docent ex nostris Alcasar, & Ribera, cæterique etiam interpretes, tum nostri, tum etiã exteri. Assero denique quintò: probabile est,

est, cælum empyreum esse compositum, cum integraliter, cum etiam essentialiter. Hæc assertio constat ex dictis supra in simili de cælis mobilibus.

CAPVT II.

An cæli à quatuor elementis formaliter, aut virtualiter sumptis specie differant.

4. **H**oc estian cæli vel formas substantiales elementorum, vel certè eorum virtutes, nempe quatuor principes qualitates, calorem, frigiditatem, humiditatem, & siccitatem suo sibi iure vendicent. Peripatetici fermè omnes cum Aristotele partem affirmantem tuerentur; unde in proverbium abiit: *quinta essentia Peripateticorum*. Mouentur primò: quia cælum incorruptibile suo prè ingenio est, ut inferius ostendetur, & experientia ipsa testatissimum videtur: at si elementis formaliter sumptis constaret, quam hæc corruptibilia sunt, tam corruptioni obnoxium esset: quod si elementis virtualiter sumptis, id est, calore, & frigore, &c. constaret, cum hæc qualitates contrariæ sint: mutuamque interitum sibi moliantur, non possent corpora cælestia non corrumpi vel à seipsis inuicem, vel ab igne sibi contiguo. Mouentur secundò: omne corpus elementis formaliter, aut virtualiter sumptis constans in loco alicuius elementi esse postulat, eius videlicet, quod in eo prædominatur: sic lapis, in quo terra prædominatur, telluris centrum sibi vendicat; exhalationes verò, & vapores, in quibus aer regnat, huius locum petunt: liquores autem pari ratione aquæ sedem sibi præstituant: at cælum non petit locum ullius elementi, sed potius de se suprà omnia elementa eminet. Mouentur terciò: quia cum cælum sit commune, & vniuersale agens, quo hæc inferiora, & sublunaria reguntur, & conseruantur, æquum fuit, ut ab iis non minus dignitate naturæ, quam loco dissideret: atque adeò nec eorum formas, nec eorum virtutes, sed potius alias longe altioris ordinis sibi vendicaret.

5. Cæterum plerique Philosophi ante Aristotelem, & non pauci Astronomi, ac sacræ Scripturæ interpretes negatiuam quæstionem partem amplectuntur. Primò: quia quidquid ex aliquo elemento procreatur, id qualitates primarias eius elementi sortitur, qua ratione mixta omnia sublunaria qualitates quatuor elementorum sibi vendicant; quia ex quatuor elementis oriunda sunt: at cælum ex aquis à Deo procreatum esse haud leuiter probari potest eo argumento, quod supra lib. 2. tract. 5. c. 3. ex Molina expendimus. Deinde quia id plerique Patres edocent, præsertim Theodoretus quæst. 11. in Genesim ibi: *Propterea appellatum est firmamentum, quod ex aqua, quæ prius fluxa, & liquabilis vehementissimè spissata, fortissimèque indurata, concretum fuerit. Et Beda in suo hexam ibi: in media aquarum firmatum esse constat syderum cælum, nec aliquid prohibet, ut de aquis factum esse credatur: qui enim cristallini lapidis, quanta firmitas, quæ sit perspicuitas, ac puritas, nonimus, quem de aquarum concretionem certum est, procreatum esse: quid obstat credi, quod idem dispositor in firmamento cæli substantiam solidarit aquarum.*

6. Mouentur secundò: quia firmamento, siue cælo syderum aquæ supernant, illudque in modum

globi circumfluunt; ac proinde cælum quoddam constituunt, cum nomine cæli nihil aliud intelligatur, quàm globus aliquis elementis eminentior, iisque vndique circumfusus: ergo iam cælum aliquod ab aqua non differt. Antecedens probari potest, & solet ex illo Genes. 1. cap. ibi: *fieri firmamentum in medio aquarum; & diuidat aquas ab aquis*. Deinde quia id plerique Patres edocent, ac præsertim Iustinus Martyr respondens ad 93. quæstionem Orthodoxorum, ubi huius rei hanc rationem tradit inquit: *terga cæli recta aquis esse, secundum illud: qui regis aquis superiora eius: earum vero aquarum duplicem esse usum: alterum, ad immensum tot, tantorumque syderum ardorem, ne penitus omnia consumantur, sua refrigeratione mitigandum, atque temperandum: alterum, ut earum pondere dorsum cæli urgeatur, ac prematur deorsum, ne crebro, ac violento ventorum impulsu concussus huc illuc ageretur.*

7. Mouentur terciò: quia raritas, & densitas sunt effectus primarum qualitarum: ignis enim, quia aère calidior, ideo eo rarior est: & aer, quia aqua humidior, ea etiam rarior est: è contrario vero terra, quia præ cæteris elementis frigiditatem cum siccitate in excellenti gradu coniunctam habet; ideo cæteris elementis densior est: aqua etiam ratione maioris frigiditatis aère, & igne densior est. Tum sic, ubi sunt effectus proprii primarum qualitarum, ibi primas qualitates reperiri necesse est: at in cælis sunt effectus primarum qualitarum, raritas nimirum, ac densitas: siquid cælum est diaphanum valde, ut ex superiorum lumine ad nos transmissione constat: more igitur aëris diaphani rarior existit. Deinde ad polum antarcticum conspiciuntur nocte suda quidam veluti hiatus; qui aliud non sunt, quam partes cæli rariores, quæ quia lucem adeo condensat, ac reliquæ partes cæli magis densæ non suscipiunt, ideo vacuitates quasdam, & foramina referunt.

8. Mouentur quartò: quia colores sunt effectus primarum qualitarum, & ex earum multiplici temperie, & commixtione multi, ac varij oriuntur: siquidem humiditas, & frigiditas candorem pariunt, ut in niue, ac lacte videre est: humiditas, & caliditas ruborem generant, ut in sanguine conspiciere est: siccitas, ac frigiditas atrum, obscurumque colorem efficiunt, ut in melancholia, ac terra sibi affinis cernere est: caliditas autem, & siccitas flauitatem inferunt, ut videre est in flauabili, melle, & auro. Tum sic, ubi sunt effectus primarum qualitarum, ibi etiam reperiri debent: at colores, quos primarum qualitarum effectus esse, nuper ostensum est, cælo insunt; cælum enim conspiciamus, conspici autem non posset, si suapte natura decolor esset.

9. Hæc in vtramque partem disputari assolent, quæ certè neutram sententiam demonstrant, alterutram tamen probabilem efficiunt. Quo circa vtramque sententiam problematice defendi; & ad vtriusque argumenta responderi posse censeo, & quidem consultius mihi visum est in materia longissime à nobis posita; & ut experientia, sic etiam scientia parum obuia nihil certi definire, quàm incerta pro certis, & obscura pro clavis diuendere. Ad primum ergo prioris sententiæ argumentum cap. 5. & 6. constabit. Ad secundum respondeo: quemadmodum quoduis corpus mixtum sublunare quatuor elementis virtualiter, aut formaliter sumptis constat, quin centrum quatuor

quatuor elementorum postulet, aliàs quatuor centris gauderent: ita similiter corpora cœlestia quantumlibet quatuor elementis mixta, nullius tamen elementi sedem sibi vendicabunt: equidem sicut in opposita sententia temperies primarum qualitatum non eandem ubique grauitatem, aut leuitatem infert, sed in aliquibus mixtis maiorem, in aliis minorem; ita ea temperies talis esse potest, talibusque accidentibus coniuncta, vt nullam grauitatem, aut leuitatem inferat, sed potius corpus, quod temperat, extra locum grauium, & leuium, & circum illum constituat. Ad tertium respondeo in primis: cœlum non est perfectius sub-lunariis substantiis, cum earum plures animatae sint. Deinde esto iis perfectius sit, idque ad illarum regimen oporteat; certè maior illa perfectio salua manebit, quantumlibet cœlum quatuor primas qualitates elementorum, siue eorum virtutes cum iis inferiores cōmunes habeat: videlicet, quia alias peculiare qualitates sortiri potest, quibus cuncta sibi subiecta longissimis interuallis superet.

10.

Ad primum argumentum posterioris sententiæ respondeo, cœlos ex aquis minimè fabricatos esse, sed vel primò dic simul omnes ex alia materia speciei diuersæ factos fuisse quod quatione euenire potuerit latè ostensum est à nobis suprà lib. 2. tr. 6. c. 3. vel certè esse corpora simplicia, & nulla materia nedum aquarum constantia, vt colligi potest ex dictis tum cap. præced. tum etiam lib. 3. huius operis tr. 2. cum ageremus de non repugnantia corporis simplicis, ac seipso, & sine adiuncta forma essentialiter completi. Verum enim verò si cœli materia eiusdem speciei cum corporibus sublunariis constant, vt probabile est, probabiliter etiam dici potest, cœlos ex aquis fabricatos esse, quin tamen aut forma aquæ, aut eius qualitates primæ in iis remanserint. Quanquam enim iis generationibus quæ serie quadam causarum secundarum eueniunt accidentia aliqua corrupti in genito maneant, vel quoad speciem, vel, quod probabilius est, quoad indiuiduum: ac proinde quæ ex elementis de facto procreantur, eorum primis qualitatibus gaudeant: cœrum in prima generatione cœlorum mobilium ex aquis à solo Deo facta, & longè diuersi ordinis à quavis alia longè aliter vsuuenisse credendum est. Ad secundum respondeo negato antecedenti; ad primam eius probationem factum est satis cit. l. 1. tr. 6. c. 3. Ad secundam probationem ex Iustino Martyre deductam dici potest, cum cœlum formaliter calidum non sit, necesse non esse, vt aquis subiaceat ad hoc, vt eius calor, ardorque temperetur. Ad tertiam rationem ex eo deductam dici etiam debet, violentos ventorum flatus nullum cœlo periculum creare posse, cum enim Philosophia magistra venti ne supremam quidem aëris regionem attingere, eiusve serenitatem miscere, aut temerare possit, vt eleganter tetigit ille.

*nubes excedit olympus
pacem summa tenent.*

Qui fieri poterit, vt cœlum vsque auolare, eiusque cardines concutere possint: equidem pari ratione persuaderi posset figmentum illud poeticum, quo dicitur Deus luctantes ventos, tempestatesque sonoras speluncis addidisse atris.

*Ni faciat, maria, ac terras, cœlumque profundū,
Quippe ferat rapidis secū, verrantque per auras.*

11.

Ad tertium respondeo: raritas, ac densitas non semper ab iisdem causis proficiuntur, sed inter-

R. P. Lyncei Philosophia Tom. II.

dum ab his, interdum verò ab aliis, non solum diuersis, verum etiam oppositis; cum calor lutum condenser, & induret; frigus verò aquam gelascere faciat, eique densitatem tribuat: quocirca tamen si raritas, ac densitas in sublunariis primarum qualitatum soboles sint, non erit, cur in cœlis ab iis, & non aliis longè diuersæ rationis proficiantur. Ad postremum similiter respondeo: colores tamen si in nobis effectus primarum qualitatum sint, in cœlo tamen ab iis qualitatibus diuersi ordinis proficisci posse. Non deerunt etiam, qui non veros colores ab irradiatione lucis distinctos, sed solū apparētes cœlo tribuant: quorū solutio probabilior est, si colores aliqui à luce corpore illusa distinguuntur; de quo inferius l. 10. tr. 4. c. 2.

CAPUT III.

An, aut qualenus Cæli inter se specie differant?

12.

Aspero primò: Planetæ inter se specie differunt: ita D. Thomas, Albertus, Ferrariensis, Hurtadus, Conimbricenses, & cum Ptolemæo plerique Astronomi. Probatur assertio: primò, quia quæ motus contrarios, & oppositos sibi vendicant, ea specie distinguuntur: quæ ratione elementa ob diuersos motus sursum, atque deorsum specie distinguuntur: at Planetæ longè diuersos motus sibi vendicant, & super diuersos polos diuersa celeritate rotantur. Deinde quæ diuersas operationes, & influxus non per accidens, aut fortuito, sed per se inenitabiliter habent, ea specie non distingui nequeunt: aliàs cur equus, & leo specie distinguantur? at Planetæ longè diuersas operationes, atque influxus sortiuntur: siquidem luna humiditatem, Mars calorem, & siccitatem, Saturnus frigiditatem & siccitatem; & sic de reliquis astris in hæc inferiora influunt. Præterea, vt aliis argumentis superfedeam, an sol astrorum princeps, temporum arbiter, lucis dispensator, dei parens, mundi oculus, cœli cor, centrumque, telluris fecunditas, maris gratia, animantium vigor, naturæ pulchritudo, vniuersi decor, ac diuinæ, & inaccessæ lucis perfecta imago; an, inquam, phœbeum istud iubar, orbisque pulcherrima lampas cum quantæuis ignobilitatis astro eiusdem speciei credi potest?

13.

Aspero secundò: orbes etiam, siue sphaeræ cœlestes inter se inuicem specie differunt. Hæc assertio suaderi potest iisdem fundamentis, quibus superior: & vltèrius addi potest hæc congruentia: quia quemadmodum diuersa specie elementa diuersorum specie animalium receptacula sunt: & è contrario diuersa specie animalia diuersis specie elementis velut habitaculis gaudent, ac, vt cecinit ille Metamorphos. 1.

Cesserunt nitibus habitande piscibus undæ.

Terra feras cepit, volucres agatilis ær.

ita similiter credendum est, diuersos specie planetas diuersos specie orbes, quibus insideant, postulare.

14.

Aspero tertio: Planetæ, siue stellæ errantes, necnon fixæ à suis orbibus specie differunt: ita Molina, Hurtadus, & alij communiter. Hæc assertio etiam suaderi potest iisdem fundamentis: namque Planetæ omnes, excepto sole, habent epicyclos, in quibus diuerso motu à suorum orbium motu circumuehantur: deinde omnes stellæ, tam fixæ,

ff quàm

quàm errantes maiori densitate, ac maiori claritate, & splendore potiuntur, quàm orbes, quibus infidetur, idque perpetuò, & inuitabiliter. Præterea influxus quosdā habent, qui in orbes suos minimè conueniunt: neque enim solum Lunæ reciproca- tionem maris causat, sicut ipsum syderis Lunæ: nec etiam orbis, solis heliotropij, & scorpiuri flores circumagitur, sed ipse est, ut compertum est: neque cælum, in quo vrsā minor fixa, aliudve astrum eius cæli magnetem, aut ferrum magnete tactum ad se conuertit, sed eiusmodi influxus soli vrsā minori competit. Video Alexandrum, Auerroem, Iandunum, & Durandum in ea sententia esse, ut existiment, nec orbes cælestes ab omnibus, nec Planetas à Planeteis, nec hos à stellis fixis, nec fixas, aut errantes à suis orbibus specie differre. Cæterum video etiam nullum huius paradoxij fundamentum esse, quod solutione egeat.

CAPVT IV.

*An cæli solidi, vel potius liquidi;
ac fluidi sint?*

15.

Quamquam inspecta autoritate ecclesiasti-
corum Scriptorum, præsertim Chrysostomi,
Iustini, & Origenis, probabilis sit sententia tenēs
cælōs liquidos, ac fluidos esse: cæterum probabi-
lior, & communior est sententia opposita, quam
suadeo: Primò ex illo Iobi cap. 37. ibi: *Tu forsitan
cum eo fabricatus es cælōs, qui solidissimi, quasi ære
fusi sunt.* Deinde quia probabile est, cælum esse
quantam quādam essentiam incorruptibilem, id-
que complures aduersarij fatentur: at si fluidum,
ac liquidum esset, eo ipso corruptibile esset: ergo,
&c. Minor suadetur, quia conseruatio rei in suo
esse non tantum ab vnione essentiali materiæ, &
formæ, verum etiam ab vnione continuatiua par-
tium eius integralium dependet: vnde si partes
aquæ segregarentur, omnesque vnione continuati-
ua abfoluerentur; cæterū aqua ita segregatā, &
dissoluta illicò pèteret: at cælum eo ipso, quod
fluidum, ac tranabile sit mōre aëris; quo circum-
fundimur, vnio eius continuatiua quaua versus
destrui posset, sicut de facto quotidie destruitur
versus eas partes, per quas sydera cursus suos cō-
tendunt: ergo cælum corruptibile non esse non
posset. Præterea præscindendo à corruptibilitate,
& incorruptibilitate cæli, quarū alterutrā proba-
bilis est, ita argumentor: nullum corpus per se
moueri potest versus diuersas partes; ab oriente
v.g. ad occidentem; & simul semelque ab occiden-
te in orientem: sed si vterque motus ei simul con-
uenit, alter ratione sui, alter ratione alterius cor-
potis, cuius impetum suscipit, ei conueniet: quod
ipsa experiētia euidenter demonstrat: æquis enim
non videat, muscam se sola motam versus vnā
tantum partem moueri posse, ab alio vero corpo-
re, cui affidet, motum, versus duas partes moueri
posse; ut cum curru cui inhaeret, orientem versus
raptato; ipsa in occidentem pergit: at stellæ ab
orientem mouentur, ut Astrologi compertum ha-
bent: igitur alter eorum motuum cuilibet stellæ
ratione sui, alter vero ratione orbis, cui infixæ est,
conueniet: ac proinde cælum non est fluidum.

16.

Deinde si cæli essent fluidi, ac agitabiles aëriæ
regionis mote, cæterū sydera cælōs cursu suo scin-
dentia, ac mole suo verberanti sonitum procul-

dubio ederent; & eiusmodi sonitus pro corporum
collidentium, atque frangentium magnitudine
ingens esset, talisque qui à nobis longè, lateque,
audiri posset: haud aliter ac syderum lux, quan-
tumuis à nobis distat, quæ tamen est eius magni-
tudo, & claritas, se se non celat, & in oculos no-
stros illicò incurrit. Consequens est absurdum:
Sequela vero perspicua est: si enim auiacula quæ-
uis quorūque elementi volubilis spatia tranat late-
rum plausu; alarum concursu, atque aëris multi-
plici verbere sonitum aliquem, eumque interdum
non exiguum, edit; quatenus, qualisque censum
est flagor ille, quo ingentis terramque superan-
tis magnitudinis astra per serenos, liquidosque
cæli tractus euoluuntur. Vterius: si cæli essent
fluidi, ac liquabiles, stellæ fixæ eundem semper si-
tum non haberent, nec eandem inter se, aut à no-
bis distantiam seruarent, sed potius quæ est cælo-
rum, quibus innatant, volubilitas, & inconstantia
huc illuc passim fluitarent, & modò ad se accede-
rent, modò verò à se, nobisque recederent. Conse-
quens falsum esse ab Astrologis demonstratur.

Hæc quamuis ita sint, contrariæ tamen senten-
tiæ probabilitatem non tollunt: quippe, quibus
haud difficulter responderi potest: Ad primum eo-
rum dicendum est, locum illum Iobi cap. 37. non
aliud habere sensum, quam quod cælum, quam-
uis fluxum, ac stabile sit, non minus tamen con-
stans, ac perpetuum sit, quam si solidissimum es-
set, atque ære fustum. Cui interpretationi fauet
Pater Pineda obseruans ex Caiet. nec non Tiguri-
na, & Regia versione cælōs eo loco Iobi pro aë-
ria regione sumi: constat enim aërem nullatenus
esse durum, solidumve, sed potius fluidum.
Ad secundum dicendum est, valde probabile esse,
quod cælum, de quo agimus, sit corruptibile, ut
ostendetur infra. Ad tertium dicendum est; etsi
in hoc inferiori, & sublunari mundo nullum cor-
pus contrariis motibus agatur, nisi vnus illorum
motuum ei per se conueniat, & alter per accidens
tantum, ac ratione alterius corporis illud secum
agitantis: at oppositum euenire posse; nihilque
esse repugnantia in eo quod duo motus contrarij
per se, ut aiunt, eidem corpori conueniant: cur
enim aliquod corpus versus orientem sponte sua
concitum non possit, ut ab alio corpore, sic etiam
à se ipso, præsertim adiuuante, & concurrente in-
telligentia retrahi, & ad orientem conuerti, at-
que moueri? Tale quid ergo de facto in cælis ac-
cidere credendum est, etsi quidem quod accadat
facilius propugnari potest, quam impugnari.

Ad quarum dicendum est; cælum, etsi corpus
fluidum, ac spirabile sit, cum tamen diuersæ spe-
ciei ab aëre sit, incapax soni esse posse. Qua ratio-
ne in imis aquarum sedibus, vel nullus iuxta non
plures, vel cæcè perexiguus sonitus dari potest,
tamen si elementum aquæ sit fluidum, ac molle. Ad
quintum, & postremum dicendum est, quemad-
modum lapis, quantumuis longo per aëra tractu
feratur, aëreque per quem fertur, volubilis, & in-
constans sit, si tamen ab eodem loco ad centrum
demittatur, etsi millies demittatur, semper tamen
eadem via recta descendet: & secluso agente aliquo
extrinseco, neque ad hanc, nec ad illam partem se
flectet, descensumve suum obliquabit: ita similiter
sydera eadem via, eademque orbita semper cursus
suos perficient, quin vnquam magis, minufve ad
se accedant, vel à se recedant, quantumlibet cæli,
per quos euoluuntur fluidi, atque agitabiles sint.

Cuius

17.

18.

Cuius ratio à priori est: quia vel ille motus est naturalis; & sic erit semper vniformis, cum natura æqualitatis, ac tenoris amans sit: vel est ab extrinseco, scilicet à Deo, aut intelligentia: & sic multo minus auius esse poterit, aut erraticus, quæ videlicet est alterutrius agentis perfectio.

CAPVT V.

An Cælum suapte natura sit corruptibile?

19. **P**Artem affirmatiuam tuentur nec pauci, nec indocti Authores: præterquam enim quod ei subscribunt Stoici, Platonici, omnesque Philosophi Aristotele antiquiores; eam iam pridem à scholis exterminatam in lucem iterum reuocarunt plures nostri sæculi Mathematici, & reliquorum facile princeps P. Chrystophorus Clavius in sphaera eam velut magis probabilem amplectitur. In eadem etiam sententia est P. Martinus Delrius insignis Scripturæ interpres in c. 1. Genesios, ubi pro ea laudat Theodoretum, Basilium, Ambrosium, Damascenum, Iustinum, Irenæum, Chrysostomum, aliosque per plures Ecclesiæ Patres. Missis autem reliquorum testimoniis, vnus Chrysostomi verba tacere non libet: qui Hom. 10. ad populum Antiochenum sic fatetur: *hic quidem colorum pulchritudinem narrans sic inquit: cæli enarrant gloriam Dei: alter verò demonstrans, quod etsi pulchrum & magnum, tamen est corruptibile sic inquit: initio tu Domine terram fundasti, & opera manuum tuarum sunt cæli, ipsi peribunt, & omnes sicut vestimentum veterascent, & sicut opertorium mutabis eos, & mutabuntur. Psalm. 101. Erratus paulo inferius: ipse de creaturis iterum omnibus disseram demonstrans quod non solus sol, sed & omnis mundus corruptibilis est.*

20. Primò ergo suaderi potest autoritate Patrum. Secundò, quia cæli aliquando peribunt, & corrumpentur: ergo suapte natura corruptibiles sunt. Consequentia perspicua est: cur enim Deus cælum aliquando corrumpendum, suapte tamen natura incorruptibile condidisset? an non satius esset illud corruptibile condidisse. Antecedens autem suaderetur, tum ex loco illo Psalmi 201. nuper citato, tum ex illo Ecclesiastici cap. 17. ibi: *quid lucidus sole? & hic deficiet: tum ex illo Lucæ 21. cælum, & terra transibunt, verba autem mea non transibunt.* Tum demum, vt aliis testimoniis supersecedam, ex illo Petri cap. 3. *cæli magno impetu transibunt, elementa verò calore soluentur.* Tertiò, quia quod quatuor primis qualitatibus inuicem contrariis compactum est, eo ipso corruptibile est: qua ratione corpora omnia sublunaria corruptioni obnoxia sunt: at cælestia corpora quatuor primis qualitatibus affecta esse, iis rationibus suaderi potest, quæ supra cap. 2. allata sunt. Quartò, quia tametsi cæli quatuor primis qualitatibus affecti non sint, adhuc eorum corruptibilitas probari potest: siquidem omne quod quatuor primas qualitates inuicem inimicas, & contrarias sibi vendicat, eo ipso corruptibile est ob bellum illud intestinum, quo nihil periculosius, aut ad interitum, & corruptionem accommodatius esse potest: ergo pari ratione, quod motus inuicem contrarios, & inimicos sibi vendicat, non poterit corruptibile esse. At cælum diuersis, contrariisque motibus agitari Astrologis procul-

R. P. Lyncei Philosophia Tom. II.

dubio credendum est. Quintò, ac postremo, vt alia argumenta leuiora prætermittam. Astra cælorum suapte natura corruptibilia sunt: ergo & cæli, quibus insunt; cum hi syderibus suis perfectioris naturæ, aut maioris incorruptionis esse nequeant. Consequentia perspicua est. Antecedens suadetur, quia stellæ aliquæ de nouo apparent, ac denuo euanescent, & corrumpuntur: inter quas celebris fuit illa, quæ in constellatione Cassiopeæ apparuit anno salutis nostræ 1571. & post biennium euanuit. Rursus vt refert D. Augustinus l. 21. de ciuitat. Dei c. 8. sydus Veneris dicitur semel mutasse figuram, cursum, atque magnitudinem: idque regnante Ogyge accidisse nobiles Astronomi perhibuerunt.

In contraria sententia cælis incorruptibilitatem annuente sunt cum Aristotele omnes ferme eius interpretes, & scholasticæ Theologiæ Doctores tantum non omnes, sequuti Dionysium c. 4. de diuin. nominib. Qui arguunt primò: quia vt docet Chrysostomus Hom. 10. ad populum Antiochenum non longè à fine, & experientia ipsa rerum omnium intereuntium constat, omnis corruptibilitas ex lucta, & discordia quatuor primarum qualitarum proficiscitur. At cælos quatuor illis qualitatibus distinctos esse suaderi potest iis argumentis, quæ supra cap. 2. fusè expensa sunt. Secundò, quia si lunæ orbis suapte natura corruptibilis esset, hæcenus corruptus esset; siquidem elementi voracis sibi vnde quaque suffusi, atque contigui vim, atque ardorem tot sæculis euadere non potuisset. Tertiò, quia ad perfectionem, ac ornatum vniuersi attinet, vt sicuti in eo sunt corpora animata, & corpora etiam inanimata; ita etiam in eo sint corpora corruptibilia, & corpora etiam corruptioni minimè subiecta. Quartò, quia cum mundus hic inferior ab illo superiori, ac cælesti tantopere dependeat, & perpetuo contineatur; non poterit hic non esse magis incorruptibilis, quam ille: propter quod enim vnum quodque tale & illud magis tale: at hic mundus inferior, ac sub lunaris quoad speciem naturaliter incorruptibilis est: ergo & ille quoad indiuiduum incorruptibilis naturaliter erit. Maior perspicua est. Minor declaratur, quia tametsi singulæ partes aquæ naturaliter corruptibiles sint; ac decursu tot sæculorum et ipsa corrumpuntur; quia tamen iis aliæ similes succedunt, eaque successio naturaliter impediri nequit, ideo aer quoad speciem incorruptibilis est: idque non solum de hoc elemento, sed etiam de reliquis omnibus pari ratione dicendum est. Quintò, quia forma substantialis ex genere suo, vt aiunt, perfectior est quouis accidenti materiali: at accedens aliquod materiale naturaliter incorruptibile reperitur, videlicet quantitas materiæ cœna: ergo etiam forma substantialis materialis naturaliter incorruptibilis neganda non est. Eiusmodi autem forma quæ nisi cœlestis esse potest? Sexto, quia non repugnat corpus aliquod suapte natura incorruptibile: at eo ipso quod non repugnet tale esse cælum credibilis est: nimirum cum id eius perfectiori, & pulchritudini magis conueniat. Tandem huius sententiæ argumentum omnium optimum est experientia tot sæculorum, quibus abque vlla mutatione, aut vicissitudine substantiali sua cælo semper forma constat: cum tamen hic inferior mundus tot, tantasque vices habeat, & nunquam in eodem statu permaneat.

Ff 2

CAP

CAPVT VI.

Vtraque sententia velut probabilis defenditur.

22.

Quam probabilis sit vtraque sententia, argumenta superiora ostendunt: ne autem alterius probabilitas alteri obstat, vtriusque argumenta dissoluenda sunt. Ad primum argumentum prioris sententiæ ab autoritate Patrum desumptum respondeo, fortassis iis sermonem esse de incorruptibilitate, qua res ne diuinitus, ut aiunt, aut supernaturaliter à Deo destrui possit, non verò de ea incorruptibilitate, qua res naturaliter, & seruato naturæ ordine, & solito tenore destrui à Deo minime possit: hæc autem incorruptibilitas posterior, non verò illa prior est, quæ cælum prædictum esse arbitror. Hanc autem fuisse mentem Sanctorum Patrum suaderi potest ex Chrysostomo, qui postquam omnium luculentissime corruptibilitatem cælorum ubi supra statuisse, statim subiungit, omnem creaturam esse corruptibilem in hæc verba: non enim de cælo, & terra sigillatim vobis dicemus, sed de omni pariter creatura: & hoc ipsum vobis demonstrantem Apostolum ostendimus sic manifestè dicentem, quod omnis creatura corruptioni nunc seruit. Tum sic Chrysostomus docet, cælum esse corruptibile, siue non esse incorruptibile ea ratione qua omnis creatura à Deo producta est corruptibilis, & non incorruptibilis: at omnis creatura à Deo producta tantum dici potest corruptibilis, & non incorruptibilis diuinitus: eo quod Angelus & animus, ac quicquid creatur, naturaliter corrumpi, aut destrui nequit: ergo solum diuinitus corruptibile, & non incorruptibile esse cælum censuisse credendus est Chrysostomus, sicut & reliqui Patres, qui cum eo in eadem verba loquuntur.

23.

Ad secundum argumentum respondeo, quamquam complures Philosophi antiqui, præsertim disciplina Stoicæ, arbitrati sint cælos re ipsa corrumpendos, ac dissoluendos esse; ex quorum sententia ita loquitur Lucanus 1. Pharsaliæ ibi:

Sic, cum compage soluta

*Secula tot mundi suprema coegerit hora
Antiquum repetens iterum chaos: omnia mixtis
Sydera syderibus concurrent: ignea pontus
Astra petent, tellusque extendere litora nolet,
Excutietque fretum: fratri contraria Phæbe
Ibit & obliquum bigas agitare per orbem
Indignata diem poscet sibi, totaque discors
Machina diuulsi turbabit fœdera mundi.*

Quamquam, inquam, ita senserint antiqui Philosophi; & quod caput est, complures Theologi, ac Patres: ceterum oppositum probabilius est. Cum enim cælos subito illo interitu perire, atque extingui naturaliter impossibile sit, ut infra ex omnium sensu perspicuum erit, cur eiusmodi interitus superfluo, & abscondito miraculo admittatur? Quod autem ad loca Scripturæ in contrarium opposita spectat, ea quidem intelligenda sunt de interitu non quoad substantiam, sed quoad modum; eoque, quo cæli & elementa, quin omnino pereant, in melius commutentur. Ita non pauci Ecclesiæ Patres, quorum vnum, aut alterum producam. *Quæri*, inquit Gregorius lib. 17. moral. cap. 5. potest, cum per Salomonem di-

citur, generatio præteritis, & generatio aduenit, terra verò in æternum stat; cur B. Iob omnia humiliter asserat, & auferri? quod tamen facile discutimus, si terra, & cælum vel qualiter transeat, vel qualiter maneat, distinguamus. Vtraque namque hæc per eam, quam nunc habent imaginem transeunt, sed tamen per essentiam sine fine subsistunt. Hinc namque per Paulum dicitur, præteritis figura huius mundi: hinc per semetipsam Veritas dicit, cælum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt: hinc ad Iob angelica voce perhibetur, erit cælum nouum, & terra noua; quæ quidem, non alia condenda sunt, sed hæc ipsa renouantur. Cælum igitur & terra transibunt, quia & ab ea quam nunc habet specie, per ignem tergitur, & tamen in sua semper natura seruatur. Vnde per Psalmistam dicitur, mutabis eos, & mutabuntur: quam quidem vltimam mutationem ipsis nobis nunc vicissitudinibus nuntiant, quibus nostris vrbibus indefinenter alternant: nam terra à sua specie hyemali ariditate deficit, vernali humore viridescit: cælum quotidie à caligine noctis obducitur, & diurna claritate renouatur. Hinc ergo fidelis quisque colligat, & interire hæc, & tamen per inuolutionem refici, quæ constat nunc assidue velut ex defectu reparari. Id ipsum docet Hieronymus supra cap. 5. & 65. Isaïæ, cuius verba, ne largus sim, prætermitto.

24.

Ad tertium argumentum respondeo: Cælos principum qualitatum expertes esse sat probabilis est, ut etiam supra cap. 3. ostensum, manet. Ad quartum respondeo: motus contrarij, quibus cæli mouentur, haud quaquam contrarij dicuntur, eo quod inuicem se destruant, cum potius se compatiantur, sed quod terminos à quo & ad quem oppositos, ac diuersos respiciant: in tantum verò eiusmodi motus cælos destruere possent, in quantum semetipsos ad cælorum conseruationem necessarios possent destruere, atque demoliri: cum ergo hoc posterius naturaliter repugnet, id ipsum de eo priori censendum, atque existimandum est. Ceterum quatuor primæ qualitates re ipsa inter se contrariæ sunt, & semetipsas interimunt: & quamuis in cælis adstruerentur in eo intentionis gradu, quo se possent compati; ceterum calor v. g. cælorum à sole vsque adeo augeretur, ut temperiem illam, & cum frigore concordiam exueret: & frigiditas vi Saturni tantumdem cresceret, ut calorem omnem septimæ sphaeræ consentaneum abigeret. Hinc est, quatuor primas qualitates non posse reperiri in cælis sine horum corruptibilitate, ut rectè assumitur in argumento. At quod propterea motus cælorum contrarij, aut quasi contrarij non arguant, cælos esse de se corruptibiles, iam iam ostensum manet.

25.

Quintum argumentum Astrologos, ac Philosophos in contrarias opiniones rapuit: quidam respondent nouam stellam Cassiopeam non fuisse verè stellam, nec in firmamento extitisse, sed fuisse ex nubibus compactam, atque more reliquorum cometarum in elementari regione sedem habuisse: si enim, inquiunt, materiei cælestis esset, magnitudinem telluris instar aliorum syderum superaret: ac proinde tanta materia biennio deflagrasset, ut foramina ex eo incendio in cælo relicta nulla alia materia sarciri possent: quæ enim alia esset? nec enim cælestis, quippe quæ iam assumpta esset; nec elementaris, utpote quæ nulla via sursum attrahi extra centrum posset: & casu quo attraheretur, adeo

adeo ingens damnum compensando non esset. Contra tamen: quia quæ aërea regione, & in quacunque eius parte quantumlibet edita visuntur, ea ubique terrarum eodem in loco non apparent, sed in diuersis tractibus diuersum sui aspectum exhibent, si cum stellis fixis comparatio fiat, vt Astrologis exploratum est: qua ratione luna ipsa ob vicinitatem à varietate aspectus omnino immunis non esse perhibetur: at nouum Cassiopeæ sydus eodem loci ubique terrarum semper apparuit: foramina autem ex eius incendio relicta (si modò incendium dici meretur, interitus stella, quæ iuxta aduersarios non ignis, sed igneæ, & lucentis naturæ fuit) foramina inquam illa materia ipsius stellæ ad aliam formam substantialem minus perfectam, ac lucidam commutata bene reparari potuerunt: cum enim materia prima eius stellæ immortalis sit, cur non vi illius, necnon formæ succedentis cælum sartum, & tectum, vt aiunt, atque ab omni detrimento syncerum, integrumque cōseruari potuerit, ac debuirit?

26.

Alij respondent, stellam illam Cassiopeam fuisse aliquam ex stellulis, quæ extra sextæ magnitudinis sunt, atque ob sui exiguitatem conspici nequeunt; biennio autem illo interiectu quatumdam exhalationum videri potuisse: quemadmodum enim sol prope horizontem maior apparet ob interpositas illic spirationes inter ipsum, nostrumque aspectum: ita similiter sydus illud nouum merito exhalationum absolute maior nobis apparere potuit. Verum hæc solutio non satisfacit, & perinde ac superior confutari potest: si quidem cum eiusmodi exhalationes in elementari regione, non verò in ætheria plaga extiterint, non potuerunt ubique terrarum non habere magnam aspectus varietatem: vnde hic inter nostrum aspectum, & stellam Cassiopeam; alibi verò inter nostrum aspectum, & aliam stellam eiusdem constellationis apparuissent: quo fieret, vt ubique terrarum non illud nouum sydus, sed interdum aliud distinctum, diuersique situs nunquam antea conspectum, interdum verò antiquum aliquod sydus eius constellationis, solito tamen maius, eo biennio apparuisset.

27.

Alij censent eiusmodi stellam nihil aliud fuisse quam complexionem quandam plurium corporum lucidorum, quæ in cælis existunt: & licet seorsim ob cuiusque exiguitatem inuisibilia sint, cum tamen per motum casu concurrunt, ac prope se collocata sunt, instar syderis aspectabilis habere. Contra tamen primò: quia si talis cometa ex coniunctione corporum lucidorum, siue partium cæli magis illuminatarum ortum haberet, debuisset aliquomodo conspici medius cometa in vna parte, & medius in alia, ac deinceps ambo simul: haud secus ac è contrario, cum ob motum peculiarem solis, & lunæ, & vtriusque non coniunctionem, sed potius separationem; & interpositionem terræ, luna eclipsatur prius vna eius pars, ac deinde alia tertia, vel quarta, ac postea media, & denique tota non sine ordine, ac successione quadam eclipsam patitur. Contra secundò, quia moraliter impossibile est, vt, si cometa ille ex fortuito corporis splendentium concursu coaluit, semper vniformis, & similis lucis, ac continentis, ac perpetui splendoris apparuerit: cur enim toto illo biennio, quæ est nunquam intermissa varietas cælestis motus, corpora illa fulgida aliquantum separari, ac dimoueri aliquando non potue-

R. P. Lyncei Philosophia Tom. II.

runt: Contra tertio, quia si ex vario cælorum motu, ac diuersarum eius partium coniunctione ea stella coaluit, cur eiusmodi stellæ, siue cometæ magis frequentes non sunt: haud secus ac eclipsis ex cælorum motu, & planetarum vel coniunctione, vel separatione oriunda eo ipso frequentes valde apparent.

28.

Nonnulli verò malunt, sydus illud Cassiopeæ constellationis a Deo de nouo productum miraculose quidem & supernaturali virtute, eademque postea euauisse; miraculi autem finem vel incertum esse, vel certe fuisse prodromum insignis illius cladis, qua Sebastianus Lusitanæ Rex apud Africanos Mahumetanos sub id tempus cum suis fufus, atque interfectus est. Fateor, Deum nonnunquam similibus miraculis, ac non minoribus, nec minus admirandis in ætherea illa, ac summa regione vsum fuisse: namque Isaiæ c. 38. perhibetur, solè retrosum properasse; & Iosue 10. cap. immobilem constituisse, & in sacro Euangelio, Christo moriente tenebris obscuratum fuisse. Verum, cum eiusmodi miracula, cum certo non constant, asserenda non sunt; aliàs profectò mutationes naturales, nonnullæ pluuiæ v.g. & grandines, miraculose interdum dici possent, ac deberent: aliunde verò stellam nouam miraculosam, ac supernaturalem fuisse minimè constet; satius quidem esset eius ignorantiam fateri, quam ad diuinæ virtutis miraculum confugere; quasi verò quacunque nobis ignota sunt, eo ipso miraculosa, ac supernaturalia essent.

29.

Quapropter missis aliorum responsionibus, bifariam explicari potest nouum illud, atque insolitum sydus: namque si cæli solidi sunt, dicendum est stellam illam in firmamento, siue in octaua cæli plaga sedem habere, non tamen more plerarumque aliarum motu solo sui orbis ferri, sed potius habere epicyclum, quo peculiari quodam motu vehitur: cum autem eiusmodi epicyclus minimè pellucidus, ac diaphanus sit, non semper nobis apparere stellam illam eo conclusam, sed duntaxat eo biennio, in quo superficies epicycli eam continens nobis ferè semper auersa pro ratione motus epicyclæi ad nos eo temporis spatio conuersa est, forte iterum cōuertenda decursu plurium sæculorum. Quod si cæli non solidi, sed fluidi, ac liquidi sint, dicendum est cælos, quantumvis suapte natura incorruptibiles, condensari tamen, aut rarefieri de nouo posse: tamen si id rarius, ac difficilius quam in hoc mundo elementari contingat. Nec enim raritas, & densitas cælorum eorum incorruptioni obstat, cum ex aliis causis præter primas qualitates sibi contrarias, & cum subiecti sui corruptione coniunctas proficiantur, vt supra c. 2. ostensum manet. Nec etiam quod de nouo accendant, aut crescant, vel decrescant etiam incorruptioni cælorum obstat: siquidem tota ea mutatio, ac nouitas, qua cæli magis vel minus denno rarefiscunt, aut densantur quoad aliquas eorum partes, accidentalis, & non substantialis est: vnde cælorum incorruptibilitati non magis obstat, quam animæ immortalitæ lædit, quod per intellectum, ac volitionem accidentaliter toties mutetur. Sydus igitur illud, quod in constellatione Cassiopeæ apparuit, & cum reliquis in ea sitis figuram illam exhibuit, quæ à Geometris trapezium appellatur, nihil aliud fuit, quam pars aliqua cæli ibi solito plus condensata, & magis compacta, prout ad lucem eximiam reddendam oportet.

Ff 3

Altero

Altero etiam ex his duobus modis varietas illa in stella Veneris quondam conspecta, & quodcumque id genus phenomenon explicari potest.

30.

Iam ad posterioris sententiæ argumenta progredior; quorum primum hæc resoluendum est. In primis quemadmodum non ex iisdem qualitatibus secundis, aut morbis mors & corruptio proveniunt, ita non conspicio, cur ex iisdem causis quasi primariis, & radicalibus corruptio, & interitus proficiatur: unde tamen in hoc elementari mundo ex lucta quatuor primarum qualitatum, caloris nempe, frigoris, humiditatis, ac siccitatis rerum omnium corruptibilitas proficiatur: tamen in cælesti illo mundo ex aliis primis qualitatibus longe diuersi ordinis corruptibilitas nasci poterit: & quemadmodum qualitates illæ, & hæc, quas experimur, diuersæ sunt, ita, & corruptio, quam inferrent: altera enim rarior, ac difficilior, altera vero frequentior ac facilior: perperam ergo ex eo, quod cæli quatuor primis qualitatibus careant, incorruptibiles adstruuntur. Deinde quam probabile sit cælos quatuor primariis qualitatibus affectos esse, constat ex iis, quæ supra disseruimus. Ad secundum argumentum respondeo, quemadmodum elementum ignis aërem sibi vicinum, ac proximum quantumlibet corruptibilem penitus atque omnino non abolet, aut consumit: ita orbem lunæ, quamuis corruptibilem, non erit, cur prorsus depopuletur. Ratio vero à priori huius esse potest: prior, quia quantum lunæ in vno conspectu deperit tantumdem ei in alio accrescit; alternante victoria, sicut in elementis euenit: posterior verò, quia etsi orbis lunæ corruptibilis sit, non tamen ab igne, cum quo in iisdem qualitatibus non congruit, quarumque ab eo suscipiendarum incapax est, ut paulo supra visum est, sed ab orbe Mercurij, qui mitius quam ignis præliatur, ac tamen voracitate, & acrimonia non pollet.

31.

Ad tertium argumentum respondeo: esse in mundo corpora aliqua animata, alia verò inanimata: nihil aliud est, quam formas aliquas esse animales ac vitales, alias verò minime tales: materia enim utrorumque corporum eadem absque vlllo discrimine est: ita hac ratione quamuis cæli incorruptibiles sint, erunt in mundo corpora corruptibilia, & corpora etiam incorruptibilia: hoc est, quorum formæ sunt corruptibiles, nec non etiam quorum formæ incorruptibiles sunt, ut in Metaphysica cõstabit, cum de immortalitate animæ sermo erit. Quod si alium sensum aduersarij flagitent, negandum est, duplicem illam corporum differentiam ad perfectionem vniuerso necessariam requiri, licet ad maiorem eius perfectionem conducere: haud secus ac perfectionem ac pulchritudinem vniuersi promoueret, quod luna ab initio fulgeret ut sol, & sol septuplum lumen acciperet: ut aliquando futurum Isaias prædixit, nunquam tamen hæc hucusque euenisse experientia demonstrat: & haud secus ac si Deus ab initio animalia corruptibilia, nec non incorruptibilia etiam condidisset, quæ tamen condere noluit pro eo ac potuit. Ad quartum argumentum respondeo, ut cælum incorruptibilis sit quàm hæc inferiora, quæ ab incorruptione influxu suo præseruat, necessarium non est, ut quoad individuum omnino incorruptibile sit, sed satis est, ut quoad modum difficilius corrumpti, ac dilabi possit, quàm hæc inferiora, quibus

incorruptionis causa est. Rursus proloquium illud, *propter quod unumquodque tale est, & illud magis tale*, haud semper verum habet, ut missis aliis exemplis vel in ipsis cælis conspiciendū cernere est: qui quidem per inimicas ac noxias qualitates, quas interdum influunt in hæc inferiora, suis corruptionis causæ sunt, cum tamen ipsi interim ab omni corruptione immunes sint, nec magis corruptibiles censi queant. Rursus cæli sunt suis proprietatibus incorruptionis causæ: ideoque proprietates cælorum quarto modo perpetuæ sunt, quia essentia, à qua dependet, immortalis ac interitui minime obnoxia est: & tamen cæli non sunt magis incorruptibiles, quàm eorum proprietates; cum iuxta aduersarios vtrorumque incorruptibilitas naturalis sit.

32.

Ad quintum argumentum respondeo: forma etiam corporea sublunaris ex genere suo est longe perfectior materia sublunari, ut indubitatum est: quis enim materiam sublunariam prope nihil ab Augustino appellatam cum forma equina aut leonina conferre audeat? At hoc non obstante materia sublunaris est naturaliter incorruptibilis, nec nisi diuinitus destrui potest; cum tamen omnis forma corporea sublunaris procul dubio naturaliter corruptibilis sit: ergo similiter in præsentiarum, esto forma substantialis corporea sit ex genere suo præstantior accidenti materiali, hoc tamen poterit esse interdum incorruptibile, quin illi eandem incorruptionis, atque immortalitatis prærogatiuam concedi oporteat. Rursus fallum est, accidens aliquod materiale naturaliter incorruptibile in rebus reperiri: quantitatem enim materiæ coëquam, ab eaque distinctam, commentitiâ esse in Metaphysica constabit: nec verò aliud accedens à quantitate distinctū ei coëquum fingi potest, cum vocationes, durationes, & cum formis substantialibus qualitates ab iis prognatas passim commutet. Ad sextum argumentum respondeo, multa quidem non repugnare, quæ etsi cæli ornatum, & perfectionem magnopere promouerent, de facto tamen ei non competunt, ut nuper in solutione tertij argumenti ostensum est: unde cælorum incorruptibilitas, quamuis non repugnet, actu tamen non datur. Ad postremum argumentum respondeo: in cælesti illo, ac supernaturali mundo, multas quidem transmutationes substantiales accidunt; cæterum ex ob nimiam distantiam sub experientiam venire nequeunt: sic si quis super æthera magnū sydereasque plagas à Deo supernaturaliter euectus inde despicere velinset, terrasque iacentes, littoraque, & latos populos, certè omnia hæc inferiora ob nimiam distantiam punctus ei apparent: ac proinde in hoc elementari mundo nullas vices, nullas mutationes, aut vicissitudines discernere, aut experiri posset, cum tamen innumeris scaturiret.

TRACT